

METODE PSIHLOGIJE

I.OPAZOVALNE METODE:

- a)introspekcija:
 - samoopazovanje lastnih duševnih pojavov;
 - z introspekcijo se raziskuje doživljanje čustev,mišljenje,sanje;
 - ima neposreden dostop do predmeta svojega opazovanja;opazovalec=opazovani;
 - kritika:+edina metoda,ki ima neposreden dostop do duševnosti+omogoča empatijo(vživljanje v druge ljudi)
/-metoda ni uporabna pri nekaterih skupinah ljudi(otroci)-rezultatov se ne da preverjat z drugimi opazovalci-ne da se kontrolirat iskrenosti
- b)ekstrospekcija:
 - opazovanje zunanjih pojavov;
 - z ekstrospekcijo se raziskuje vedenje,obnašanje,tel.zgradbo,način oblačenja,obrazno mimiko;
 - kritika:+uporablja jo lahko več ljudi na istem pojavu+objektivna metoda+omogoča medsebojno primerjanje rezultatov večih opazovalcev+uporabna je pri tistih skupinah,pri katerih introspekcija ni;/-opazovani lahko spremenijo vedenje,če vedo da so opazovani-ne omogoča neposrednega dostopa do duševnosti-če imajo opazovalci predsodke,do tistih ki so opazovani;

II.EKSPERIMENT:

- primer Kitty Genovese:
 - razpršitev odgovornosti:več kot je bilo ljudi,več časa so porabili,da so pomagali(tisti ki so se odločili da bodo);
 - značilnosti:eksperimentator vpliva na situacijo,tako da vidi,če vpliv pusti kakšne posledice;eksperiment omogoča raziskovanje vzročno-posledičnih odnosov;
 - pri eksperimentu sta 2 spremenljivki(variabili):neodvisna(pogoji,ki jih spreminja eksperimentator);odvisna(od neodvisne);eksperiment omogoča namerno spreminjanje pogojev,sistematično spreminjanje pogojev,lažji nadzor nad dejavniki,ki vplivajo na pojav;
- vrste eksperimenta:
 - a. eksperiment z več skupinami:
 - kontrolna(nanjo ne vplivamo,služi za primerjavo z eks.sk.);
 - eksperimentalna(izvajamo vpliv,da bi videli posledice)
 - temeljna predpostavka:skupine morajo biti čimbolj izenačene;
 - b. laboratorijski eksp.:
 - omogoča dobro kontrolo dogodkov oz. dejavnikov;izvajamo ga v posebej prirejenih situacijah;
 - c. naravni eksp.:
 - osnovni primer za eksperiment;
 - ne omogoča dobre kontrole dejavnikov;
 - te eksperimente opravljajo v naravnih pogojih(kjer ljudje ponavadi živijo)
- težave pri eksperimentiranju z ljudmi v psihologiji: pri ljudeh marsičesa ne moremo početi zaradi moralnih in etičnih razlogov;nekaterih pojavov ne moremo izvesti v laboratoriju(umetno izzvat),v naravi pa so redki(naravne katastrofe);ljudje ne delujejo naravno,spontano ,če vedo da so v eksperimentu;

RAZISKOVALNE TEHNIKE(temeljijo na spraševanju)

I.INTERVJU:

- usmerjen razgovor med intervjuvancem in intervjuvanim;odgovore je treba beležiti;
 - a. strukturiran:spraševalec postavlja v naprej sestavljena vprašanja,vedno v isti obliki,zaporedju,na enak način;pri popolnoma strukturiranem intrevljuju so v naprej dani odgovori;uporablja se za ustno anketo,raziskovanje javnega mnenja,tržne raziskave
 - b. nestrukturiran:spraševalec je svobodnejši pri spraševanju;pri formuliranju vprašanj so leta v naprej okvirno določena,vendar jih lahko prilagaja,spreminja glede na odgovore;uporablja se pri klinični praksi,diagnostiki,razgovoru;
 - c. kritika strukturiranega int.:+lažja primerjava pri odgovorih različnih intervjuvancev+je bolj objektivn+odgovore je lažje psploševat(so – za nestrukt.int.)/nestrukturiranega int: +možnost spreminjanja vprašanj glede na odgovore nam omogoči bolj poglobljeno osvetlitev tem,ki se pokažejo kot zanimive+okoliščine so bolj sproščene+odgovori so

lahko bolj obsežni;(so – za strukt.int.)

II.VPRAŠALNIK:

- je blizu strukturiranemu intervjuju;je sklop pisnih vprašanj ali trditev,ki imajo stalno obliko in se nanašajo na neko področje psihičnih pojavov;primeri se nanašajo na osebnost,stališča,interese;
- lastnosti:mora biti dovolj dolg(da zajame čim širše področje merjenja lastnosti;ne sme biti predolg(ker se ljudje naveličajo);zanesljivost(ob ponovni uporabi istega vprašalnika na istih ljudeh dobimo iste rezultate kot prvič);veljavnost(vprašalnik meri tisto kar mislimo da meri);
- tipi vprašalnikov:
 - a. odprti tip vprašanj:postavljeno je vprašanje poleg pa prostor za odgovor;
 - b. zaprti tip:postavljeno je vprašanje polg so dani tudi možni odgovori(a,b,c)
 - c. kombinirani tip:a,b,c,drugo
 - kritika odprtega vpr.:+omogočajo bolj svobodno formulacijo+pri njem lahko dobimo informacijo,ki je pri zaprtem ne+lahko dobimo bolj poglobljene odgovore(- zaprtega);
 - kritika zaprtega vpr.:+lažje je dobiti rezultate+pogoji so bolj izenačeni+rezultate lažje primerjamo(- odprtega);
 - kritika vprašalnika:+z vprašalnikom lahko v krajšem času dobimo odgovore od večjega št. ljudi+postopek je bolj izenačen kot pri intervjuju+pri vprašalniku raziskovalcu ni potrebno biti vedno skoncentriran(- interv.)
 - kritika intervjuja:+pri intervjuju e možno opaziti tudi neverbalne znake,ki jih kaže intervjuvani+uporaben je tudi pri tistih skupinah pri katerih vprašalnik ni(majhni otroci,stari ljudje)+intervju je lažje prilagoditi posamezniku(- vpr.)

III.ANKETA:

- anketah govorimo takrat ko vprašalnik in intervju uporabimo na izbranem vzorcu z namenom da bi ugotovili določene lastnosti celotne populacije;
- lahko je ustna(intervju) ali pisna(vprašalnik);
- vprašalnik in intervju sta sredstvi za izvedbo ankete;uporabimo ga za ugotavljanje javnega mnenja,tržne raziskave..

IV.PSIHOLOŠKI TESTI:

- so standardizirani instrumenti za merjenje psiholoških lastnosti(sposobnosti,interesi,lastnosti temperameta);
- obstajata dva tipa testov:testi tipa papir-svinčnik in testi na računalniku;
- osnovne lastnosti:so standardizirani-postopek testiranja je enak za vse ljudi(enaka navodila,enak čas)-rezultate se ugotavlja na osnovi norm populacije(norme dobimo tako,da test reši velika skupina ljudi s čimer dobimo podatke o tem,kateri rezultati so povprečni);zanesljivost(ob ponovni uporabi testa pri istih ljudeh dobimo iste rezultate;veljavnost(test meri tisto kar mislimo da meri)
- kritika časopisnih testov:-ne zadoščajo kriterijem,zato niso znanstveni in z njihovo pomočjo ne dobimo realnih rezultatov;

V. SOCIOMETRIČNA TEHNIKA:

- namen uporabe:za proučevanje povezanosti,odnosov in struktur v manjših skupinah;za ugotavljanje položaja posameznika v skupini; uporablja se v šolskih razredih,podjetjih,vojaških enotah,poletnih taborih;
- postopek izvedbe:članom skupine damo nalogo,da izberejo nekaj(1-3) drugih članov,skoraj nikoli se ne uporablja negativnih izbir,ker spodbujajo negativna čustva;
- načini predstavitve rezultatov:
 - a. sociogram(grafični način prikaza rezultatov):
strukture sociograma:zvezde(največkrat izbrani člani skupine)so pomembne ker imajo velik vpliv na ostale člane skupine;osamljeni,izolirani(nihče jih ne izbere)niso zaščiteni v skupini;podskupine(povezani med sabo,ne pa z ostalimi)
 - b. indeks priljubljenosti: št.izbir/N-1